

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka INKLUSIIVISESSA OPETUKSESSA

KATSAUS LINJAUKSIIN

Linjausten sisältö

Eurooppalaisten linjausten julkaisut [Neuvoston päätelmät esteettömästä tietoyhteiskunnasta](#) ja [Eurooppalainen digitaalistrategia](#) painottavat tieto- ja viestintäteknikan (TVT) tärkeää roolia kaikilla elämän alueilla, mukaan lukien opetus, työllistyminen sekä kulttuurinen ja sosiaalinen ympäristö. Henkilökohtaisella tasolla digitaalinen lukutaito on katsottava sosiaaliseen osallisuuteen kuuluvaksi avaintaidoksi, keskeiseksi tekijäksi, joka mahdollistaa etenemisen ”kohti avointa, vihreää ja kilpailukykyistä tietoyhteiskuntaa” Euroopan mittakaavassa ([Euroopan unionin neuvosto](#), 2009, s. 6).

Komission tiedonanto 2013 *Avoimesta koulutuksesta* toteaa kuitenkin, että: *EU:n koulutusala ei pysy digitaalisen yhteiskunnan ja talouden vauhdissa... Digitaaliset teknologiat kuuluvat keskeisesti ihmisten kanssakäymiseen, työhön ja kaupankäyntiin; silti niitä ei hyödynnetä täysimääräisesti koulutusjärjestelmissä kaikkialla Euroopassa* ([Euroopan komissio](#), 2013, s. 2).

Tiedonannossa todetaan myös, että: *Sen lisäksi, että uusi teknologia ja avoimet oppimisresurssit laajentavat koulutusmahdollisuuksia, niiden laajempi käyttö voi osaltaan pienentää koulutuslaitoksille ja opiskelijoille aiheutuvia kustannuksia erityisesti heikossa asemassa olevien ryhmien keskuudessa. Tämä tasa-arvoa lisäävä vaikutus edellyttää kuitenkin jatkuvia investointeja koulutusinfrastruktuureihin ja henkilöresursseihin* ([Euroopan komissio](#), 2013, s. 3).

Tavoite uuden teknologian avulla saavutettavasta koulutuksesta on linjassa YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen kanssa, siinä tunnustetaan: *... fyysisen, sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurillisen ympäristön sekä terveydenhuollon, koulutuksen, tiedon ja viestinnän saavutettavuuden tärkeys sille, että vammaiset henkilöt voivat täysimääräisesti nauttia ihmisoikeuksista ja perusvapauksista* ([Yhdistyneet kansakunnat](#), 2006, johdanto, v).

Hankkeen tulokset

TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeen tulokset osoittavat, että kaikille linjauksista päättävälle ja toimijoille riittää haastetta sovittaa ajattelunsa ja sen jälkeen toimintatapansa siten, että kaikki oppijat voivat esteettä hyötyä yleisesti

saatavilla olevan, kohtuuhintaisen ja saavutettavan TVT:n tarjoamista koulutusmahdollisuuksista.

TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanke määrittää linjauksissa käsiteltäväksi viisi **keskeistä kysymystä**:

- **Digitaali- ja verkko-opetuksen umpeen kurominen**, jotta voitaisiin varmistua siitä, että kaikki oppijat hyötyvät TVT:stä oppimisvälineenä.
- Sen varmistaminen, että **TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanke nähdään monialaisena kysymyksenä**, joka otetaan huomioon ja joka näkyy kaikilla merkittävillä toiminta-aloilla.
- **Kattavien ja kokonaisvaltaisten, TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeeseen liittyvän opettajankoulutuksen menetelmien** saatavuuden ja käyttöönoton varmistaminen ratkaisevan tärkeänä ”edellytyksenä” kaikille TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanketta koskeville aloitteille.
- **TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeeseen liittyvän tutkimuksen tulosten täytäntöönpanemisen** tukeminen luokahuoneissa.
- **Merkityksellisen tiedon** – sekä laadullisesti että määrällisesti – saataville tuominen TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeen linjausten ja käytännön toteutuksen seurantaan ja hankkeesta tiedottamiseen.

TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeen johtopäätökset tuovat esille **potentiaalisia keinoja**, joita on hyödynnettävä pyrittäessä käsittelemään digitaalista syrjäytymistä koulutuksessa:

1. TVT-laitteiden, ohjelmien ja digitaalisen oppimateriaalin **julkiset hankinnat**, joissa kriteerinä on saavutettavuus (kansallisella, alueellisella ja organisaation tasolla).
2. Yleisesti saatavilla oleva **koulutusohjelma kaikille sidosryhmiin kuuluville**, jotka jollain tasolla ovat mukana TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeessa, mukaan lukien vanhemmat, opettajat, koulujen johtajat, TVT-tukihenkilöt, verkkosivustojen ylläpitäjät sekä IT- ja media-alan ammattilaiset.
3. **Kouluja koskevat linjaukset ja toimintasuunnitelmat** TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeelle, jotka täyttävät kansallisten linjausten vaatimukset ja joita seurataan tehokkaasti TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeen laajempaa täytäntöönpanemista silmällä pitäen.
4. **Koulujen johtajien auttaminen** omaksumaan positiivinen asenne TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanketta kohtaan ja ymmärtämään sitä.

TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanke toteaa, että TVT:n tehokas käyttö inklusiivista opetusta tukemassa toimii esimerkkinä kaikille oppijoille suunnatusta

hyvästä opetuksesta. TVT:n tuominen inklusiiviseen opetukseen vaatii kuitenkin uutta pedagogiikkaa, joka käyttää tietotekniikkaa antamaan kaikille oppijoille mahdollisuuden toteuttaa päätöksiä lähestymistavoista, jotka tehokkaimmin tukevat juuri heidän oppimistaan. Tällainen uusi pedagogiikka tarjoaisi, että: ”kaikki yksilöt voivat oppia missä tahansa, milloin tahansa, millä tahansa välineellä ja kenen tahansa tuella” ([Euroopan komissio](#), 2013, s. 3).

Suosituksat

Tulevaisuuden teknologiat tuovat mukanaan linjauksista päättävälle haasteita, mutta myös valtavia mahdollisuuksia saatavuuden ja osallisuuden laajentamiseksi. TVT inklusiivisessa opetuksessa -hanke erittelee neljä keskeistä suositusta.

Tietotekniikan käyttöä koskevien linjausten tulee varmistaa, että inklusiivisessa oppimisympäristössä:

1. *Kaikki oppijat voivat käyttää tietotekniikkaa tehokkaasti oppimisessaan.* Tämä tarkoittaa sitä, että:

- inklusiivisessa oppimisympäristössä TVT toimii välineenä, joka vammaisille ja erityistä tukea tarvitseville oppijoille räätälöityjen lähestymistapojen kautta tukee heidän osallistumistaan;
- saatavissa olevan tietotekniikan tulee olla samantasoista niin koulussa, kotona kuin muillakin opetussektoreilla, siten, että oppijan siirtyminen toisiin oppilaitoksiin on tietotekniikan osalta saumatonta ja kaikella tapaa häiriötöntä.

2. *Inklusiivisessa oppimisympäristössä opettajien on pystyttävä käyttämään tietotekniikkaa tehokkaasti siten, että se tukee oppimista.* Tämä tarkoittaa sitä, että:

- opettajan asenteelliset esteet tekniikan ja/tai inklusiivisen opetuksen käytölle tunnustetaan ja käsitellään asianmukaisen ammattimaisella tavalla;
- opettajat saavat tehokasta tukea heidän käyttäessään oppimista tukevaa tietotekniikkaa, samoin kuin avustavan teknologian erityiskäytössä;
- opettajia tuetaan tehokkaasti heidän käyttäessään tietotekniikkaa välineenä räätälöidyssä opetuksessa inklusiivisessa oppimisympäristössä.

3. *Kaikki koulut voivat ottaa käyttöön tehokkaan ja kestävän tietotekniikkaa hyödyntävän inklusiivisen opetuksen ja ylläpitää sitä.* Tämä tarkoittaa sitä, että:

- kouluilla on käytössään tehokas ja kestävä TVT-infrastruktuurit;
- koulut ja kaikki niissä työskentelevät ammattilaiset voivat tehokkaasti käyttää tietotekniikkaa vammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden

osallistumisen edistämiseksi ja heidän oppimismahdollisuuksiensa lisäämiseksi;

- koulujen johtajat voivat edesauttaa tietotekniikan käyttöä inklusiivisessa oppimisympäristössä.

4. Inklusiivisessa opetuksessa käytettävän tietotekniikan infrastruktuuri voi kansallisella ja/tai alueellisella tasolla tukea tehokkaasti kaikkien koulujen ja opettajien työtä inklusiivisessa oppimisympäristössä. Tämä tarkoittaa sitä, että:

- kaikki sidosryhmiin kuuluvat katsovat inklusiivisessa opetuksessa käytettävän tietotekniikan välineeksi, joka edesauttaa osallistumista ja lisää kaikkien oppijoiden koulutusmahdollisuuksia, mukaan lukien vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat;
- kansallisella tasolla on sovittu sektorienvälisistä linjauksista TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeeseen liittyen;
- tietotekniikkaa käyttävällä inklusiivisella opetuksella on tehokas infrastruktuuri, joka kattaa niin koulun, kodin kuin sosiaalisen ympäristönkin;
- tehokasta vuoropuhelua käydään jatkuvasti, ja kaikkia TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeessa mukana olevia sidosryhmien jäseniä kuullaan.
- tukea saavat ”käyttäjän mukaiset” ja ”käyttäjäkeskeiset” lähestymistavat käyttöön ottavat tutkimukset ja kehittämisaloitteet, jotka johtavat uusiin, kaikkien oppijoitten, mukaan lukien vammaiset ja erityistä tukea tarvitsevat, saavutettavissa oleviin TVT-välineisiin.

Lisätietoa on saatavissa TVT inklusiivisessa opetuksessa -hankkeen verkkosivustosta: <http://www.european-agency.org/agency-projects/ict4i>

FI

<http://www.european-agency.org/disclaimer>